

De geschiedenis van de Triganino van Modena

uit het boek: "Manuale del Triganino Modenese"
van: Fabio Zambon en Antonio Vaccari

De Triganino Modenese duif wordt al sinds mensenheugenis gefokt in de Italiaanse stad Modena. Gedurende de afgelopen eeuwen, tot aan de eerste decennia van de twintigste eeuw, werden deze tamme duiven getraind en opgeleid voor een bijzonder eigenaardige sport, die in de volksmond "het spel van vliegende duiven" werd genoemd. Degenen die deze sport beoefenden werden Triganieri genoemd. De sport werd ook beoefend in de naburige stad Reggio Emilia en tussen de twee steden was er een ware concurrentie. Het spel bestond uit het trainen van een groep duiven om ze als groep, ofwel als compacte "klit" te laten vliegen, waarbij ze werden gestuurd door vlag- en fluitsignalen. Zo werden ze geleerd om als groep weg te vliegen van hun eigen duiventil en een andere groep op te zoeken en zich vervolgens al vliegend met die groep te vermengen. Na een korte tijd als nieuwe groep zo te hebben gevlogen, werden de duiven door een fluitsignaal van hun eigenaar teruggeroepen naar hun eigen duivenhok.

Rechts: Uit de verzameling van chirurg Fulvio Martinelli (1872). De letterlijke vertaling van deze kleurslag luidt: Gazzi steen-schouder met donkergeel.

Hierop voltrok zich de zogenaamde "scheuring", ofwel splitsing van de beide groepen, die nu zo snel mogelijk ieder naar hun eigen duiventil terugvlogen, waarbij geen duif verloren mocht gaan. In de praktijk waren er echter altijd een aantal duiven met de verkeerde groep meegevlogen, die dan na het binnenvliegen in het andere hok werden gevangen door de Triganieri.

Het doel was om de duiven van de tegenstander te stelen. Terug in de duiventil, was er blijdschap of verdriet voor het verlies aan duiven, dan werd er maïs gestrooid als beloning voor het werk van de winnaars en uiteraard ook voor de verliezers. De term "Triganieros" verschijnt voor het eerst in het reglement van de stad Modena in 1547 onder de titel "*de columbis non capiendis, nec trappola tenenda*". (de duiven, niet gevangen of vastgehouden in een kooi).

Links: Deze vertegenwoordiger van de Triganino komt uit het boek: "De duiven van Modena" (1876).

Rechts:
**Deze Triganino Gazzi afbeelding is
van Giachetti uit 1914.**

Deze naam werd in het verleden door verschillende auteurs geanalyseerd met verschillende hypothesen over de oorsprong van het woord. De Malmusi (1851) beschreef een aantal mogelijkheden en beweerde dat het zou kunnen voortvloeien uit het woord "Triga" of "tric", dat ruzie of geschil met betrekking tot de lopende geschillen zou betekenen in het spel om duiven te vangen. In een tweede betoog werd het Franse werkwoord "tricher" (bedriegen) aangegeven, wat inhield dat men slim moest handelen, zoals de listen van Triganieri. Een andere mogelijke betekenis van het woord was "traigner" dat de mogelijkheid aangeeft van de controle van de Triganieri tijdens de vlucht. Of zelfs de veronderstelling van een relatie met het Spaanse woord "Trigo" d.w.z. mais, gebruikt voor de training van de duiven. Het Latijnse woord "trigonal" betrof een spel om een bal te sturen en te laten terugkeren, wat de relatie zou geven voor het kunnen sturen en controleren van de zwerm duiven en met name in de relatie van duif tot duif. Een andere theorie werd gemeld door E. Canevazzi, in een aantal bladen van "Agricoltura Modenese" in 1902. Hij stelde dat Carlo Sigonio had geschreven over een man met de naam Triganio, die in 217 voor Christus in Modena leefde en die populair werd nadat zijn duiven waren gebruikt als boodschappers tijdens de belegering van de stad door Hannibal. Sommigen geloofden dan ook dat de termen Triganino en Triganieri afgeleid zijn van de naam van die fokker.

Fig. 14. — Barchetto gazzo.

Een andere mogelijke betekenis van het woord was "traigner" dat de mogelijkheid aangeeft van de controle van de Triganieri tijdens de vlucht. Of zelfs de veronderstelling van een relatie met het Spaanse woord "Trigo" d.w.z. mais, gebruikt voor de training van de duiven. Het Latijnse woord "trigonal" betrof een spel om een bal te sturen en te laten terugkeren, wat de relatie zou geven voor het kunnen sturen en controleren van de zwerm duiven en met name in de relatie van duif tot duif. Een andere theorie werd gemeld door E. Canevazzi, in een aantal bladen van "Agricoltura Modenese" in 1902. Hij stelde dat Carlo Sigonio had geschreven over een man met de naam Triganio, die in 217 voor Christus in Modena leefde en die populair werd nadat zijn duiven waren gebruikt als boodschappers tijdens de belegering van de stad door Hannibal. Sommigen geloofden dan ook dat de termen Triganino en Triganieri afgeleid zijn van de naam van die fokker.

Professor Bonizzi, auteur van een boek wat gewijd is aan dit ras: "I colombi di Modena" (de duif van Modena), schreef dat mensen zoals Vandelli, de historicus van Modena, Sac. Baraldi en Fregni, ervan overtuigd waren dat het woord Triganino is afgeleid van "Trigon" dat duif betekent. Dus het woord Trigon verbonden met het woord duif kon de naam Triganino duif, d.w.z. tortelduif of de kleine tortelduif zijn. Veel auteurs waren overtuigd van de laatste hypothese en prof. Alessandro Chigi die de gekraste tekening (in het verleden ook wel *scaglioli* of geschubd genoemd) bij de duiven beschreef, introduceerde de term "Trigano" vanwege de gelijkenis van deze tekening met die van de zomertortel.

Hij beweerde ook dat in Modena het woord Trigano het synoniem werd voor duivenmelkers die zo op de titel van Triganieri kwamen. Triganino wordt door sommigen ook gebruikt in de betekenis van "punter", een term die door Giulio Cesare Giachetti ook in zijn monografie werd gebruikt, vanwege het feit dat de vorm van deze duif leek op die van een boot. Deze naam werd later niet meer gebruikt en er werd besloten om door te gaan met het gebruiken van de naam Triganino. Historische sporen over de Triganieri vinden we in een beroemd gedicht "La Secchia rapita" door Alessandro Tassoni (1565-1635). Op dat moment waren de Triganieri en de Bigotten twee aparte sociale klassen of bevolkingsgroepen.

De eerste groep waren soldaten, een soort huurlingen. Sommige van hen waren toegewijde duivenfokkers en trainers van duiven, die werden gebruikt voor het vangen van de duiven van anderen, maar ook voor het vervoer van boodschappen/berichten tot 50-60 km afstand. De Bigotten aan de andere kant waren mensen toegewijd aan religie, in tegenstelling tot het wereldse gedrag van de triganieri.

Jotatan en Barbante waren de namen van twee beroemde Triganieri, bekend bij alle herbergiers van Modena. E. Reggiani vertelt ons in zijn boek dat er in de periode tussen 1800 en 1900 twee soorten Triganieri waren: de eersten hadden slechts belangstelling voor de buitenkant van de duiven, zij selecteerden op type en kleur; de andere groep werden gedefinieerd als de authentieke Triganieri, die vooral geïnteresseerd waren in het vliegen en het vliegspel van de duiven. In tegenstelling tot de eersten, fokten zij zelf vrijwel geen duiven; zij kochten hun duiven meestal en trainden ze zelf daarna voor het spel.

Links: Olieverfschilderij 79 x 45 cm, door Felice Boselli (1650 – 1732).

Op sommige schilderijen uit het midden van de jaren 1600 en begin van 1700, gemaakt door de schilder Felice Boselli (Emilia-Romagna), zijn een aantal duiven afgebeeld, die sterk lijken op de Triganino. In het bijzonder op het schilderij met de titel "Duiven" zijn drie duiven afgebeeld, een blauwzwartgebande Gazzi doffer en zijn twee duivinnen: een zwarte Gazzi en waarschijnlijk een rode Gazzi. Dit schilderij bewijst dat de Gazzi-tekening al in die tijd aanwezig was en goed vastgelegd in sommige Italiaanse duivenrassen.

Ook op het schilderij van Boselli getiteld "duiventil" staan een aantal niet geheel tekeningzuivere Gazzi en Schietti duiven afgebeeld. In het bijzonder, staan onderaan en in het midden van het schilderij enkele duiven afgebeeld die op het punt staan om te gaan drinken, waarvan twee het meest lijken op almond Gazzi met een blauwe grondkleur, een andere is geheel wit, een waarschijnlijk jonge fokzuivere almond Gazzi doffer en dan nog een vierde Schietti duif, waarvan de kleur nog het meeste lijkt op roodzilvergebanded.

**Rechts:
Schilderij van
Felice Boselli
(1650-1732).
"Colombaia"**

Rechtsonder op het schilderij, op de stoep of de kist, een duif met ingetrokken poten, waarin we duidelijk een T-patroon dominant rode kunnen herkennen. Het is onduidelijk of dit Triganini duiven zijn, maar er is uiteraard enige gelijkenis, zowel in vorm als in kleur. Op een ander schilderij, uit dezelfde periode van Giovanni Agostino Cassana, is de gelijkenis met de Triganino nog beter en scherper te zien. Op een mandje aan de linkerkant zit een Gazzi die lijkt een zwarte te zijn, aan de onderzijde op de voorgrond is er nog een bruinkleurige Gazzi en daarachter is een dominant rode Gazzi, die minder goed van kleur is.

Boven: Schilderij van Giavanni Agistino (1658–1720).

Op de waterkom een blauw witgebande Gazzi die wat kruimels pikt. Op de achtergrond, rechtsachter de kom in de mand, twee Gazzi duifjes, een zwarte en een recessief gele, in afwachting van de volgende gebeurtenis. In aanvulling op de grote gelijkenis van deze duiven met Triganino, valt de blauw witgebande tekening op. Deze kleur, zoals we zullen zien, lijkt door Gnoli, graaf van Modena te zijn geïntroduceerd in een tijd later dan die van dit schilderij. Bij nadere beschouwing is het niet zeker of het een blauw witgebande is. Met behulp van historische gegevens kunnen we zeggen dat het ontstaan van de sport met vliegende duiven in Modena van een zeer oude oorsprong is, maar we kunnen niet met dezelfde zekerheid vaststellen wat de exacte oorsprong is van de Triganino.

**Rechts:
Triganino Modeneser Schietti,
zwart, sulferschild.
Foto: T. Trinci.**

Wel is het een feit, dat dit ras door de eeuwen heen is blootgesteld aan tal van kruisingen om de vormen en kleuren die er vandaag de dag zijn, te krijgen. Het lijkt erop dat de rassen die gebruikt werden, behoorden tot de groep van de "vliegende" duiven. De vliegende duiven hadden dezelfde of een soortgelijke vorm als de rotsduif maar verschilden in de veelheid van hun kleuren. Momenteel komen ze overeen met de duiven uit de "Kleurduiven" groep. Dit zou de reden verklaren van de grote verscheidenheid aan diversiteiten in het ras.

Links: Triganino afbeelding uit het boek over "De duiven van Modena" uit 1876.

De Malmusi vertelt hoe in Modena drie verschillende rassen zijn gebruikt voor het ontstaan van de Triganieri, de "Turchetti" (duiven die het middel hielden tussen de Poolse Valkenetten en Turkse duiven, nu waarschijnlijk uitgestorven), "Timpani" (huidige Vinkduiven) en "Zinganini".

De laatste werden gekenmerkt door een witte vlek tussen de vleugels die zich uitbreidde over de rug en in sommige gevallen zelfs in de hals. Dit ras werd al beschouwd als uitgestorven in het midden van de jaren 1800 en werd verondersteld te zijn geïntroduceerd door zigeuners in Hongarije in de vijftiende eeuw, waaraan het zijn naam dankt, de Zingarini of Zinganini. Ondanks deze historische gegevens kan niet met zekerheid worden vastgesteld, dat al deze rassen hebben bijgedragen aan de vorming van de Triganino, maar over het gebruik van sommige van hen als kruising, waaronder de Vinkduiven, is wel gedocumenteerd. Giachetti schrijft in zijn monografie dat de Zwaluwstaartduif, ontstaan in Modena, de schakel is tussen de Tronfo Pisano duif (Aldrovandi) en de Barchetto of Triganino van Modena.

Rechts: Affiche van de eerste Nationale duivenshow van Modena, gehouden op 23 november 1902.

Chigi daarentegen brengt de Zwaluwstaart duif, ook wel Modano genoemd, met de Florentiner in verband. In het begin van 1900 werden er naast de rasechte Triganini, ook vaak gemengde rasduiven aangetroffen. Sommige hiervan werden enige tijd beschouwd als een subras.

Deze lijn van Triganini kruisingen lijkt te zijn ontstaan door de experimenten van graaf Gnoli, die een Duitse duivin, waarschijnlijk een Spreeuwduif, een keer kruiste met een Triganino Gazzi waarmee een schildkleur/tekening is gecreëerd, die werd aangeduid als "Gazzo Uccello" (*gaz use*). Met deze inkruising werd door Graaf Gnoli het gen Toy Stencil (Ts) ingebracht, die de kleur wit, roze (altijd beschouwd als een fout) en de rode vleugel lieten zien. Het complex Ts is niet de enige factor die de rode kleur geeft aan deze kleur, het is in samenwerking met het Modena-brons. Met dank aan Graaf Gnoli werd het ras verrijkt met nieuwe kleuren en er wordt gezegd dat de Triganieri veel waardering hebben voor zijn werk. De Triganini Gazzi werd zelfs beschouwd als een onderras van de Schietti, omdat ze qua afmeting iets groter waren, maar dit verschil is niet meer zichtbaar en de twee variëteiten zijn ingedeeld als één ras. Chigi zegt in zijn geschriften dat op de tentoonstelling in Kopenhagen in 1948, de Modena duiven werden verdeeld in twee categorieën: Duits type en Engels type. In 1949 in Brussel zat een verzameling van Schietti Triganini, allemaal erg grote perfecte bootvormige duiven, maar ze misten de juiste kleur. Het waren waarschijnlijk verre verwanten van de hedendaagse Engelse of Duitse Modena, maar toch leken ze genoeg op het 'moeder' ras, de Triganino.

Rechts:
Triganino Gazzi uit het boek "Il Colombo Triganini" van Clemente Polacci uit 1978.
Afb. 26: Gazzo rosso.

Links: Triganino Gazzi. "Pietra scura spalla giolla" (Gazzi, donkere steen, geelschouder). Foto: Collectie Salsi.

Bij de Duitse Modena en Engels Modena heeft men er voor gekozen om meer ruimte te geven aan de vorm dan de kleur, terwijl de Triganieri er altijd voor hebben gekozen om bij dit ras allereerst te selecteren op het vliegen en daarna op de kleur. Deze voorkeur heeft ertoe geleid dat er nog wat variatie is in vorm tussen de verschillende gekleurde lijnen. Chigi had gehoopt op een meer gelijkmatige vorm van het ras en hij dacht dat dat gedaan zou kunnen worden door meer kennis van de genetica van de vererving van de kleur, zodat deze kleuren aan het perfecte type gekoppeld konden worden.

Veel fouten in de vorm/type die we zagen in het midden van de 19e eeuw, vooral in de Gazzi's, ontstonden vanwege kruisingen gemaakt door graaf Gnoli. In die tijd begonnen op hun beurt ook veel Triganieri te kruisen, om te proberen het aantal kleuren van het ras vergroten. De gouden eeuw van de vliegende duiven duurde tot het eerste decennium van de twintigste eeuw en de faam van deze duif was toen al verspreid, zelfs in het buitenland, zodat J.C. Lyell ze in zijn boek "Fancy Pigeons" beschrijft. Laat in de negentiende eeuw bestreden de rijke en adellijke families elkaar om geselecteerde koppels en individuele duiven te hebben om zeldzame kleuren te fokken. Maar er was voor dit ras ook een grote belangstelling vanuit de middenklasse en door tal van bescheiden arbeiders, die minstens evenveel passie en vaardigheden hadden.

Rechts:
Triganino Gazzi uit het boek
"Il Colombo Triganini"
van Clemente Polacci uit 1978.
Afb : 21 Gazzo zarzano di covro.

Maar voor een student was het in die tijd ondoenlijk om aan duiven te komen. Het blijft vreugdevol om te vermelden dat de Nationale tentoonstelling van duiven in 1902 gekenmerkt werd door een enorme hoeveelheid en verscheidenheid van geshowde duiven (een paar duizend). Sindsdien is het verval snel ingetreden voor de Triganino. Het grootste deel van de vliegtorentjes verdween aan het begin van de Tweede Wereldoorlog. Door armoede en honger gedwongen in tijden van oorlog moesten de meeste Triganieri met de hobby stoppen; in andere gevallen werd deze fokkerij gehandhaafd voor levensonderhoud. De enige duiven die deze periode overleefden waren die van enkele rijke edelen en die van een

aantal zeldzame liefhebbers die doorgingen met het fokken van duiven op zolders. Na het beeindigen van de oorlog werden er sporadische groepen Triganini gezien op tentoonstellingen die tijdens kermissen georganiseerd werden; Triagnini's werden geshowd in een zeer slechte kwaliteit en in het bijzonder Gazzi waren zeer langgerekt, omdat ze tot dan toe waren geselecteerd om beter te presteren als vliegduif.

Tijdens deze periode werden de meest prestigieuze duiventillen aangetroffen op het grondgebied van de naburige steden Reggio Emilia en Carpi. We noemen die van de familie Carretti en professor Cucconi in Carpi en de Bergomi van Reggio Emilia. Een belangrijke rol in de heropleving van de Triganino speelde de Kamer van Koophandel van Modena, in de persoon van Camillo Bruini, die de oprichting van de duivenclub "Triganino en Sottobanca Modenese" bevorderde. Door deze duivenclub ontwaakte de nooit gestorven passie van inwoners van Modena en Reggio Emilia voor het fokken van deze duif. Zo werden er vanaf 1968 jaarlijkse tentoonstellingen georganiseerd die geleidelijk aan steeds succesvoller werden. Dr. Bruini promoveert met hulp van de bank van San Geminiano e San Prospero de publicatie van het prachtige boek "Il Colombo Triganino" van Clemente Polacci, genereus ter beschikking gesteld door de erfgenamen van de auteur; het boek werd al snel een referentiepunt en inspiratie voor alle fokkers van dit prachtige ras. De laatste duiventil 'om duiven te laten vliegen' is verdwenen in de jaren '60 en dat was er een van de Marescotti gevestigd in Modena, Via Ganaceto.

De schuld voor deze achteruitgang wordt ook toegeschreven aan de komst van de televisie met hun antennes, waardoor de vlucht voor de zwermen duiven werd belemmerd en de duiven het spel niet meer konden spelen. Na de oorlog is de fokkerij van de Triganino uitsluitend gericht op de selectie van kleuren en de bouw (type en stand) van het ras en niet op zijn vliegeigenschappen. Een andere mijlpaal in de geschiedenis van de Triganino was de oprichting van de Club van Triganino in april 1988. Deze vereniging is gericht op het behoud en de verspreiding van deze duif, waarmee het fokken van dit ras nieuw leven is ingeblazen. De eerste voorzitter was Cucconi en we herinneren ons als promotors Goldoni en Balconi. Ieder jaar sinds die tijd wordt er een tentoonstelling georganiseerd door de Club, de Evaluatie van de Triganino Modenese, die over het algemeen in de maand februari wordt gehouden in Reggio Emilia. Naast deze club zijn er nog twee andere onafhankelijke verenigingen die onder hun leden deskundige fokkers voor de Triganino tellen: De duivenclub van Modena en de duivenclub van Reggio Emilia. Tegenwoordig staat het fokken van Triganino weer in een bloeiperiode en dankzij haar initiatieven en vernieuwing heeft de Club van Triganino meer dan zestig leden. Bij de laatste expositie (2014) waren er 800 Triganini's tentoongesteld.

**Onder: Triganino Gazzi uit het boek "Il Colombo Triganini" van Clemente Polacci uit 1978.
Afb : 10 Gazzo magnano di nero.**

10 - Gazzo magnano di nero

De Triganino Modenese van vandaag . . .

Tekst: Giuseppe Trompetto

Sinds de tijd van Clemente Polacci (Auteur van het boek "Il Colombo Triganino". Red.) zijn er veel dingen veranderd in de menselijke samenleving en daarmee zijn ook de eisen die aan de Triganini Modeneser - die in steeds grotere aantallen over de hele wereld worden gefokt - worden gesteld, veranderd. Als we alleen al het totale potentieel beschouwen van de diverse uitingvormen van de Modena, zoals we die aantreffen bij het Engelse en het Duitse type van de Modena. Maar alleen het ras Triganino Modenese heeft de oorspronkelijke geest behouden van de Triganieri van Modena, die er de kleuren van andere rassen in wilden brengen en nieuwe kleuren creëren.

Dit kon plaatsvinden door twee factoren: de oprichting van de FIAC (Italiaanse Federatie van Duiven Fokkers) verbonden aan de Entente Europeëne en in relatie met de Triganino duivenclub van Modena en Giuseppe Rossin. De Triganino Club, wiens huidige bestuur bestaat

uit Gianfranco Montepoli voorzitter, vice-voorzitter Joseph Rossin, secretaris Giampaolo Novo en Philip Bartoletti, Giuseppe Trompetto en Antonio Vaccari als adviseurs, heeft momenteel ongeveer zestig leden uit alle regio's van Italië. Sinds de oprichting in 1988 hebben achtereenvolgens Antonio Cucconi, Goldoni en Mario Giuseppe Rinaldi elkaar als president opgevolgd.

Links:

***Triganino Gazzo nero verghe rosse.
(Gazzi zwart roodgeband).***

Foto: Collectie Bartoletti.

Het is de verdienste van deze mensen dat de originele standaard van de Triganini behouden bleef, zij wezen op de kenmerken van de Triganini uit Modena en wezen op de verschillen met de daaruit ontwikkelde andere Modena-achtigen. Zoals de stand met de licht gebogen poten,

de vitaliteit van de kleur, de zuiverheid van het type, de sterke snavel en de duidelijke oogranden.

Helaas zijn de duivenclubs van Modena en van Reggio niet aangesloten bij het FIAC zodat sommige fokkers uit de traditionele gebieden geen deel konden uitmaken van de discussie en de besluitvorming. De club is voornamelijk gebaseerd op de vriendschap tussen de leden en de liefde voor de Triganino: daarbij worden tussen de leden gemakkelijk duiven geruild of weggegeven of verkocht voor symbolische bedragen.

Elk jaar wordt er een bijeenkomst georganiseerd voor de clubleden op het Stadhuis van Campogalliano (8.000 inwoners ca. 10 km van Modena), mogelijk gemaakt door Mario Goldoni. Daar worden discussies gevoerd over actuele (duiven) onderwerpen, het laatste nieuws uitgewisseld en duiven veranderen daar van eigenaar. Bovendien worden daar de prijzen van de laatste show worden daar uitgereikt.

De belangrijkste activiteit van de club is de organisatie van de jaarlijkse Show met een evaluatie van de Triganino, waarbij meestal zo'n 500 duiven worden ingezonden; de show heeft de ambitie om de Triganino in al z'n schoonheid te vertegenwoordigen.

Elke fokker kan het mooiste uit zijn duiventil laten zien, waarbij de fokkers van Reggio Emilia dit jaar werden aangemoedigd om nieuwe kleuren te showen. Om dit extra te stimuleren werden er nieuwe prijzen uitgezet, zoals de Cucconi prijs, voor de duif met de mooiste kleur en/of zeldzaamheid; een innovatieprijs voor de mooiste collectie duiven van een nieuwe kleur en een andere prijs werd toegekend aan een jonge fokker, die zich op bijzondere wijze met zijn duiven heeft onderscheiden. Tenslotte is er een nieuwe prijs toegekend voor die fokker met het hoogste aantal behaalde punten van al zijn ingezonden duiven bij elkaar opgeteld.

Op de show van 2012 kwamen voor deze prijs 14 inzenders in aanmerking, die in totaal 279 Triganini Gazzi in 46 verschillende kleuren en 224 Schietti's in 38 verschillende kleuren instuurden.

De topscoorder in Gazzi werd:

Giuseppe Trompetto, 1320 punten,
Giampaolo Novo, 775 punten,
Alberto Sgarbi, 640 punten,
Paolo Bisi, 450 punten,
Goletto Mauro Enrico, 415 punten,
Reggiani, 403 punten,
Filippo Bartoletti, 275 punten,
Roberto Nicoli, 105 punten,
Vaccari Antonio, 100 punten,
Alfredo Crivellaro, 30 punten,
Massimo Mariani, 25 punten.

In de Schietti variëteit was de volgorde:

Giuseppe Trompetto, 1765 punten,
Davide Conficoni, 730 punten,
Aldo Belucchi, 365 punten,
Claudio Grasselli, 380 punten,
Massimo Mariani, 130 punten,
Antonio Giampaolo, 110 punten,
Novo Vaccari, 110 punten,
Roberto Nicoli, 75 punten.

***Boven:
Triganino Schietto magnano di smagliato verghe gialle
(Schietti magnani, met gele vleugelbanden).
Foto: Collectie Grasselli.***

De innovatie prijs werd gewonnen door Aldo Belucchi voor een groep van *brodoceci* (askleur op blauwe basis), voor de beste jonge fokker: Mauro Goletto en de Cucconi prijs werd toegekend aan Giuseppe Trompetto voor een Schietti almondkleur op basis van roodzilvergebond.

Dit in tegenstelling met de voorschriften van de Italiaanse Bond FIAC voor de Nationale Show in Italië, waarmee ze bevoorrecht zijn wanneer het gaat om de kleurvergelijking. De fraaiste Triganini's werden gekozen uit de verschillende kleurgroepen bij de Schietti's en Gazzi's. Er worden zeven kleurgroepen onderscheiden: bont, almond, gekrast, éénkleurig, meerkleurig, geband en schimmel. Op de XXXII (32e) Nationale Show van januari 2013 waarbij waren ingezonden 168 Schietti's en 159 Gazzi's, won Alberto Sgarbi de algemene titel met een blauwzilver Sooty met 97 punten.

Hieronder zijn de kleuren met hun punten bij de Schietti's genoemd:

- 1 Bont: Belucchi, M/J met 95 punten,
- 2 Almond: Assirelli, V/J met 97 punten,
Almond: Belucchi M/J met 96,5 punten,
Almond: Mariani M/O met 95,5 punten,
Almond: Conficoni M/O V/O met 96 punten.
- 3 Gekrast: Novo, M/J met 96 punten en V/J met 95 punten.
- 4 Geband: Grasselli, V/J met 96 punten,
Geband: Novo, M/J met 95,5 punten,
Geband: Conficoni, M/J met 96 punten.
- 5 Eenkleurig: Belucchi, M/J geelzilver geband, met 96,5 punten,
Eenkleurig: Conficoni, M/O zwart, met 97 punten,
- 6 Meerkleurig: Fantoni, M/J met 97 punten,
- 7 Schimmel: Trinci, M/J met 94 punten.

Bij de groepen in de Jonge Duiven klasse, behaalden de Belucchi de eerste prijs met 954 punten, gevolgd door Conficoni met 950,5 punten, terwijl Conficoni won in de Oude Duiven klasse met 960,5 pt.

In de Gazzi variëteit was de volgorde:

- 1 Bont: Bartoletti, M/J met 95,5 punten,
- 2 Almond: Reggiani, M/J met 96,5 punten,
Almond: Novo, V/J met 96,5 punten,
Almond: Sgarbi, M/O met 94 punten,
- 3 Gekrast: Novo, M/J met 97 punten,
Gekrast: Novo, V/J met 96,5 punten,
Gekrast: Sgarbi, M/O met 94 punten,
- 4 Geband: Sgarbi, M/J met 96,5 punten,
Geband: Sgarbi, V/J met 97 punten,
Geband: Sgarbi, M/O met 96 punten,
- 5 Eenkleurig: Mariani, zwart V/J met 95 punten,
Eenkleurig: Mariani, rood, V/J met 95 punten,
Eenkleurig: Reggiani, zwart, M/O met 95 punten,
- 6 Meerkleurig: Bisi Torelli, M/J met 96 punten,
Meerkleurig: Sgarbi, V/J met 95 punten,
Meerkleurig: Bisi, V/O met 96,5 punten,
Meerkleurig: Sgarbi, M/O met 96,5 punten,
- 7 Schimmel: Fantoni, M/J met 95 punten.

In de klasse Jonge Duiven eindigde Sgarbi op de eerste plaats met 960,5 punten en op de tweede plaats Novo met 957,5 punten. Bij de Oude Duiven op de eerste plaats Bisi met 952 punten, gevolgd door Sgarbi met 951 punten.

Giuseppe Rossin is de beste fokker van de Triganino Modeneser die ooit heeft geleefd: op hem is nog steeds alle aandacht van de hedendaagse Triganino fokkerij gericht, nadat hij zijn hele leven aan zijn passie de Triganino had gewijd, die bestond uit de creatie van een duif met een enorm aanzien en die thans bestaat in bijna alle bestaande kleuren. Voorbeeld hiervan was zijn hercreatie van de verdwenen kleur recessief geel witgeband, een kleur die de innovatieprijs in 2011 won. De nakomelingen uit zijn stam hebben vele hedendaagse duivencollecties verbeterd, mede door zijn persoonlijke begeleiding en adviezen die hij die fokkers gaf bij de juiste fokkeuze en samenstelling van de fokparen.

We hebben hiervoor reeds de nodige namen genoemd van de fokkers die verdiensten hebben gehad voor het ras en het verdienen om herinnerd te worden voor hun bijdrage aan de Triganino Modeneser. Het betreft de volgende fokkers: Arbizzi Renzo, Balconi Angelo, Bergomi Pietro, Caretti Mario, Giovannini Maurilio, Lumetti Pietro, Martinelli Dimes, Meschiari

Franco, Natali Ermanno, Piccinini Disma, Rigamonti Angelo , Rinaldi Giuseppe, Rinaldi Moreno, Salsi Corrado, Sanlazzaro Luciano, Sartoni Sergio, Tiberini Giorgio, Tondelli Severino, Zoboli Giovanni, Zoboli Arrigo, Ulosi Learco en Adriano Verardi, auteur van een opmerkelijke fotografische atlas.

Op de clubshow van 2013, showden 26 fokkers in totaal 710 duiven in 102 verschillende kleurslagen. In de loop der jaren zijn er aan de 317 door Clemente Polacci beschreven kleuren, de nodige toegevoegd aan het totale kleurenschaal van de Triganini, zoals: Gazzi recessief geel, Schietti recessief geel witgeband, Schietti recessief witschild, de khaki sulfergeband, de Gazzi bruin bronschild, de Gazzi blauwzilver sooty gekrast. De Gazzi recessief geel verschilt van de goud recessief geel, door een meer verdund geel.

Rechts:
Triganino Gazzi uit het boek
"Il Colombo Triganini"
van Clemente Polacci uit 1978.

Afb: 50
Magnano di nero fondo pietrabianca.

Het komt ook voor in Schietti bij witgeband en witschild. De Gazzi pietrabianca bronsgeband is identiek aan sulfergeband, maar is roodgeband. Het khaki sulfergeband is de verdunning van bruin bronsgeband, voorkomend in Gazzi en Schietti. Het bruin bronschild is vergelijkbaar met bruin bronsgeband, maar heeft een gelijkmatig roodkleurig schild. Het blauwzilver sooty gekrast is vergelijkbaar met blauwzilver sooty sulfergeband in de beschrijving door Polacci, maar heeft een gele rand aan de driehoekige krastekening op het vleugelschild.

Op dit moment heb ik nog enkele kleuren zoals door Polacci werden omschreven, dat zijn de: bont en geschubd, een enkele roodzilverageband en heel weinig schimmel. De almonds worden veel gefokt, maar slechts in enkele kleuren. Competitie tussen de fokkers heeft steeds geleid tot een betere kwaliteit, gestreefd moet worden naar goede resultaten door te letten op de samenstelling van de broedparen en dat die van verschillende kleur zijn, daarmee elkander aanvullen bij het in standhouden van het totale kleurenspectrum. Ik ben nog steeds bezig met koppelingen tussen een "rijke" kleur en duiven met een verdunde kleur, zoals tussen zwart en dun, het brons met sulfer, het brons met bruin khakisulfer. Waarbij we steeds voor ogen hebben om in de tweede generatie de intensiteit van de verdunde kleur te verbeteren. Bij almond worden daarom de beste resultaten verkregen door een almond te koppelen met een niet almond duif, die echter wel dezelfde basiskleur heeft en een almond vader.

Zie link, voor nog meer kleurslagen van de Triganini van Modena.

<https://sites.google.com/site/triganino/Home>

De prachtige Triganini van Modena,

Uit het boek: "Wij en Zij", met 100 kleine dierenverhalen, Cario, Milaan, 2013.
pp. 134 – 136, door: Danilo Mainardi.

Ik was een lange tijd in een crisis en erg teruggetrokken dus ik maakte een duik in de wereld van de duivensport. Die mogelijkheid werd mij aangeboden door de duivenclub van Modena voor de Triganino en de Sottobanca, twee eeuwenoude duivenrassen, met een lange gezamenlijke geschiedenis van de liefhebbers en de stad Modena. In deze stad wordt jaarlijks door de duivenclub van Modena een duivententoonstelling georganiseerd waar uiteraard de Triganini en de Sottobanca, waarvoor ik gevallen ben, als de eregasten aanwezig zijn. Er waren ook andere rassen, waaronder de Bagadetten (wat een klasse!), de Raadsheren met de prachtige halsveren, de Pauwstaarten met de parmantig gedragen staarten, de robuuste Texanen en nog vele andere rassen. En dan is er natuurlijk het menselijke ras, de duivenmelkers, mensen die ik altijd bewonder, zoals zij met geduld, passie en toepassing van hun genetische kennis de duiven aan het vormen zijn, als een ware levende kunst. Maar misschien ben ik nu een beetje aan het overdrijven.

*Links: Triganino Gazzo bigio verghe blanche.
(Gazzi blauw witgeband).
Foto: Collectie Novo.*

Ik denk vooral aan de Triganini, deze kleine duiven met hun slanke profiel, zij worden onderverdeeld in twee categorieën. De Schietti (éénkleurigen) en de Gazzi die in feite met z'n witte veervelden een Ekstertekening laat zien, afgewisseld met een kleurtekening wat op zich weer prachtige verfijnde combinaties zijn met een grote verscheidenheid van allerlei soorten en smaak. Die kleurverscheidenheid treffen we zowel bij de Schietti als bij de Gazzi aan en kent wel 200 verschillende variaties, waaronder zeer bijzondere kleuren, die kleurrijke namen dragen die ze vanuit de historie hebben meegekregen, zoals: *penna furba*, (letterlijk 'slimme veer', omdat we de echte

genetische oorsprong niet weten); *sgurafosso* (qualmond op blauwe basis); *pietrascura* (dunkleur) en *brodececi* voor homozygote sulfer op blauwbasis. Wat zou ik nog meer moeten zeggen over deze gevleugelde wonderen. Vroeg of laat zal ik erop terug moeten komen. Laatste opmerking over de duiven: ze zijn de enigen die inmiddels het verschil weten tussen een duif en een pieper (*piccione*). De eerste is een volwassen dier, de tweede een jonge pieper, zo genoemd omdat ze piepen. In feite is de naam onomatopoeë, afgeleid uit het Latijns: *pipio pipionis*, wat 'piepend' betekent.

***Dit artikel werd eerder gepubliceerd in het Italiaanse blad Notiziario van Juni 2014.
Met dank aan Tiziano Trinci en de Federazione Italiana allevatori Colombi.***

Copyright ©2014

All rights reserved by the Aviculture-Europe Foundation.

*Dit is een publicatie uit het online tijdschrift www.aviculture-europe.nl
Nederlandse uitgave ISSN: 1871-6865*

*U mag deze tekst / foto's niet kopiëren, distribueren, zenden of publiceren
zonder schriftelijke toestemming.*